

MEHNATGA HAQ TO‘LASHDA TO‘G‘RIDAN TO‘G‘RI DEPOZITNING AFZALLIKLARI

Mansurov Oybek Olim o‘g‘li

TDYU magistranti

E-mail: oybekjono585@gmail.com

To‘g‘ridan-to‘g‘ri depozit - bu operatsiyalarni bajarishning to‘liq avtomatlashtirilgan usuli. To‘g‘ridan-to‘g‘ri depozitni qabul qilganda, to‘lovchi avtomatik ravishda oluvchining hisob raqamiga o‘tkaziladigan elektron to‘lovni chiqaradi. Pul o‘tkazish uchun jismoniy tekshiruv yoki tomonlarning bankka tashrif buyurishi shart emas.

Amerika ish haqi assotsiatsiyasining 2020 yilda Amerikada ish haqi olish tadqiqotiga ko‘ra, so‘nggi yillarda bu to‘lov usuli juda keng tarqalgan bo‘lib, AQSh ishchilarining deyarli 94 foizi to‘g‘ridan-to‘g‘ri depozit orqali ish haqini oladi. To‘g‘ridan-to‘g‘ri depozit avtomatik ravishda amalga oshirilganligi sababli, ish haqi ish kunida ortiqcha harakatlarsiz ishonchi tarzda pul mablag‘i o‘tkaziladi. Xodim uchun qulayroq va qog‘oz cheklarni chop etish va tarqatish uchun pul sarflashi shart bo‘lmaydi, ish beruvchi uchun esa yanada tejamkorroqdir.

To‘g‘ridan-to‘g‘ri depozit jarayoni qanday ishlaydi va amalga oshiriladi degan savolga quyidagicha javob berish mumkin.

Ish beruvchi o‘z xodimlari va sotuvchilari haqida bank ma‘lumotlarini, shu jumladan bank hisob raqami va bank yo‘nalishi raqamini to‘plashdan boshlaydi. Bu sizning ishga qabul qilinganingizdan keyin ishga qabul qilish jarayonida ish beruvchingiz sizdan to‘plagan ma‘lumotlarning bir qismidir.

Aytaylik, bu ish beruvchi har oyning 15 va oxirgi kunida ish haqini to‘laydi. Odatda, ish haqi kundan bir yoki bir necha ish kuni oldin kompaniya o‘z bankiga ish haqi bo‘yicha ko‘rsatmalarni yuboradi, keyin esa bu ma‘lumotni Avtomatlashtirilgan hisob-kitob markaziga (ACH) uzatadi. ACH operatori ACH yozuvlarini saralaydi va har bir ko‘rsatma har bir xodimning ish haqi bo‘yicha to‘g‘ri moliya muassasasiga yo‘naltirilishini ta‘minlaydi¹.

ACH ko‘rsatmalarini olgandan so‘ng, xodimlarning banklari to‘lovni rasmiylashtiradi va xodimlarning hisobvaraqlariga kerakli mablag‘larni kiritadi.

¹ <https://www.forbes.com/advisor/banking/your-complete-guide-to-direct-deposit/>

Har kuni milliardlab dollarlar AQSH moliya tizimi orqali avtomatlashtirilgan hisob-kitob markazi - ACH deb nomlangan murakkab, ammo oson to'lov tizimi orqali harakat amalga oshiradi.

ACH tarmog'i AQSh to'lov tizimini takomillashtirish uchun 1974 yilda tashkil etilgan Nacha, ilgari Milliy avtomatlashtirilgan hisob-kitob markazi uyushmasi tomonidan tashkil etilgan va boshqariladigan to'lov tizimidir. Bu har yili trillionlab dollarlar bank hisoblari o'rtasida o'tkaziladigan vositadir.

ACH iste'molchilar har kuni o'z mablag'larini boshqarishda muhim rol o'ynaydi. Korxonalar, shuningdek, ACH tarmog'idan mijozlardan to'lovlarni qabul qilish, sotuvchilarga to'lovlarni jo'natish va turli banklardagi hisob raqamlariga pul o'tkazish va o'tkazish uchun foydalanishlari mumkin¹.

Ko'pchilik to'g'ridan-to'g'ri depozitni ish haqi bilan bog'laydi. Axir, to'liq elektron tizimga o'tish ish beruvchilarga pul va vaqtni tejaydi, shuning uchun ko'pchilik birinchi navbatda to'g'ridan-to'g'ri depozit takliflarini ko'radi. Xususan, AQSh hukumati fuqarolarga qog'oz cheklar emas, balki to'g'ridan-to'g'ri depozit orqali to'lashni afzal ko'radi. 2013 yildan beri barcha ijtimoiy nafaqalar to'g'ridan-to'g'ri depozit yoki oldindan to'langan debet karta orqali to'lanadi. Xuddi shunday, siz olti haftagacha yetib borishi mumkin bo'lgan qog'oz chekni kutmasdan, soliqni qaytarib berishni bank hisobingizga elektron tarzda kiritishni tanlashingiz mumkin.

Bundan tashqari, ko'plab xususiy kompaniyalar, mustaqil sotuvchilar, kommunal xizmatlar, lizing agentlari, xayriya tashkilotlari va boshqa tashkilotlar to'lovchi va oluvchi sifatida to'g'ridan-to'g'ri depozitni taklif qilishadi. To'g'ridan-to'g'ri depozitdan foydalangan holda moliyaviy hayotingizdan deyarli barcha qog'oz cheklarni olib tashlashingiz mumkin.

To'g'ridan-to'g'ri depozitni o'rnatish jarayoni, to'lovchidan qat'i nazar, asosan bir xil. O'zingizning to'g'ridan-to'g'ri depozit to'lovlaringizni olish uchun quyidagi jarayonlar bajariladi.

To'g'ridan-to'g'ri depozit shaklini to'ldirish. Ish beruvchi (yoki boshqa to'lovchi) undan to'g'ridan-to'g'ri depozit shaklini to'ldirishingizni so'raydi, unda bir nechta shaxsiy ma'lumotlar, jumladan ism, manzil, ijtimoiy sug'urta raqam va to'g'ridan-to'g'ri depozitga ruxsat berish uchun imzo so'raladi.

Hisob ma'lumotlarini kiritish. Yuqoridagi ma'lumotlarga qo'shimcha ravishda, to'g'ridan-to'g'ri depozit shaklidagi eng muhim ma'lumotlar bank yoki kredit uyushma hisob ma'lumotlaridir. Xususan, bank hisob raqami yoki kredit uyushmangizning elektron raqami va hisob raqamini ko'rsatishingiz kerak bo'ladi, aks holda ish beruvchi to'g'ridan-to'g'ri depozitni qo'llay olmaydi.

¹ <https://www.forbes.com/advisor/banking/ach-payments/>

Depozit miqdori. Odatda, depozit miqdori chekingiz miqdoriga teng. Shu bilan birga, sizda, masalan, ish haqi bilan, hisob qaydnomangizga foiz va jamg'armangizga foiz kiritish imkoniyati bo'lishi mumkin.

Bekor qilingan chek yoki depozit varaqini ilova qilish. Siz odatda to'g'ridan-to'g'ri depozit formasida hisobingiz ma'lumotlarini taqdim etsangiz ham, to'lovchi sizning to'g'ri bank hisobingizga ulanganligiga ishonch hosil qilish uchun ko'pincha bekor qilingan chek yoki depozit slipini ilova qilishingiz kerak bo'ladi.

Shaklni yuborish. To'g'ridan-to'g'ri depozit formasiga qanchalik nozik ma'lumotlar kiritilganligini hisobga olsak, shaklni yuborishda ehtiyot bo'lish muhimdir. Agar siz an'anaviy ofisda ishlasangiz, ushbu shaklni to'g'ridan-to'g'ri ish haqi bo'limiga topshirsangiz yaxshi bo'ladi. Agar siz bunday shaklni masofadan yuborayotgan bo'lsangiz, uni oddiygina elektron pochta orqali yuborish o'rniga xavfsiz fayl uzatish xizmatidan foydalaniladi¹.

To'g'ridan-to'g'ri depozit - bu bir bank hisobvarag'idan boshqasiga elektron pul o'tkazishni o'z ichiga olgan to'lov usuli.

Ish beruvchilar odatda o'z xodimlariga to'lash uchun to'g'ridan-to'g'ri depozitdan foydalanadilar. Bundan tashqari, pudratchilarga to'lovlarni to'lash, to'lovlarni to'lash va ijtimoiy nafaqalar yoki soliqlarni qaytarish uchun foydalidir.

To'g'ridan-to'g'ri depozitdan foydalanish, odatda, jismoniy chekni naqd qilishdan ko'ra tezroq, xavfsizroq, samaraliroq va qulayroqdir.

To'g'ridan-to'g'ri depozitdan foydalanishning ko'plab afzalliklari bor, jumladan:

Tezroq tranzaksiyalar

Ko'pgina hollarda, to'g'ridan-to'g'ri depozit, jismoniy cheklarga nisbatan pul mablag'larini tezroq olish imkonini beradi. Bu, ayniqsa, cheklaringizni sizga pochta orqali yuboradigan bo'lsangiz, to'g'ri. To'g'ridan-to'g'ri depozit chekni pochta qutingizga etib borishini kutish vaqtini, shuningdek, chekni bankka o'tkazish, depozitga qo'yish va uning o'chirilishini kutish zaruratini yo'q qiladi.

To'g'ridan-to'g'ri depozitlarni berish ish beruvchilarga ish haqi bilan bog'liq muammolardan tezroq xabardor bo'lishiga yordam beradi, bu esa hal qilishni tezlashtirishi mumkin. Misol uchun, agar xodimning ish haqi smenada etishmayotgan bo'lsa, ular buni ish haqi kuni ertalab sezishlari mumkin. Shunday qilib, ish haqi varaqasi yetishmayotgan mablag'larni tezroq tekshirish va berishni boshlashi mumkin, bu esa xodimlarning ko'proq qoniqishiga va ish haqi hisobini soddalashtirishga olib keladi². Ish haqi hisobi nima?

¹ Payroll/Direct Deposit Release 2015. // <file:///E:/mehnat/payrolldirectdeposit.pdf>

² <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/how-does-direct-deposit-work>

Ish haqini hisobga olish har bir ish haqidan ushlab qolingani pullar, shuningdek xodim oladigan soliqlar va imtiyozlar kabi xodimlarga tovon to'lash ma'lumotlarini topshirish va kuzatishdan iborat. Ish haqi bo'yicha buxgalterlar tashkilot operatsiyalari va jami pul oqimini umumlashtirish uchun moliyaviy jurnaldagi yozuvlardan foydalanadilar. Ish haqi to'g'risidagi yozuvlar barcha moliyaviy ma'lumotlarni saralaydigan bosh kitobning doirasiga kiradi. Ish haqi to'g'risidagi barcha ma'lumotlar xodimga hujjatlashtirilgandan so'ng, inson resurslari bu ma'lumotlarni olib, ularni ish faoliyatini baholashga qo'shish uchun menejeriga yuborishi mumkin¹.

Xavfsiz to'lovlar

Raqamli to'lovlar jismoniy tekshiruvni buzishi mumkin bo'lgan ko'plab keng tarqalgan tahdidlarni yo'q qiladi. Misol uchun, jismoniy tekshiruvlarsiz, kimdir sizning chekingizni o'g'irlashi yoki uni o'zgartirishi xavfi kam. Buning o'rniga, mablag'lar muammosiz va xavfsiz tarzda bir bank hisobidan boshqasiga o'tkaziladi.

Muxtasar qilib aytganda, to'gridan to'g'ri depozitlar xodimlar uchun bir qancha yengilliklar olib keladi va ularning ish haqi bo'yicha masalalariga imkoniyatlar yaratib beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI: (REFERENCES)

1. <https://www.forbes.com/advisor/banking/your-complete-guide-to-direct-deposit/>
2. <https://www.forbes.com/advisor/banking/ach-payments/>
3. Payroll/Direct Deposit Release 2015. // <file:///E:/mehnat/payrolldirectdeposit.pdf>
4. <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/how-does-direct-deposit-work>
5. <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/what-is-payroll-accounting>

¹ <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/what-is-payroll-accounting>